

Ook in Vlaanderen werd Femke Halsema, jarenlang het boegbeeld van GroenLinks in Nederland regelmatig naar voor geschoven, net als Jan Marijnissen van de SP, als het soort charismatisch uithangbord waar het links hier zo zou aan ontbreken. Minder aandacht was er daarbij meestal voor de politieke standpunten achter de stijl. Nu ze opstapt, is een kritische balans toch wel op zijn plaats. (SAP-Web)

Al eerder had Femke Halsema aangekondigd dat ze bezig was met haar laatste termijn in de Tweede Kamer, vrijdag kwam het nieuws dat ze per direct de politiek verlaat. Zoals gewoonlijk waren de collega's Tweede Kamerleden vol lof over haar bijdrage aan de Nederlandse politiek. Vooral haar dossierkennis werd geroemd. In de media is er echter niets gezegd over de desastreuze draai naar rechts die GroenLinks onder haar voorzitterschap heeft gemaakt.

GroenLinks ontstond eind jaren tachtig uit een samenvoeging van allerlei kleine linkse partijen. Rechts won in deze tijd aan macht en de kleine linkse partijen dreigden te verdwijnen. De fusie betekende dan ook vooral een consolidatie van zwakte. In de eerste jaren werd er nog een redelijke progressieve koers gevaren, maar met het aantreden van Paul Rosenmöller en later Femke Halsema werd deze progressieve koers omgezet in conformistische koers met betrekking tot het neoliberale dogma. Sociaal beleid?

Kenmerkend aan GroenLinks onder Halsema is het opportunistische gedraai en de politieke geilheid als het gaat om het winnen van stemmen. In 2004 sprak Halsema nog 350 duizend demonstranten op het museumplein toe dat het beleid van kabinet Balkenende-2 asociaal was. In 2005 bracht zij echter samen met Ineke van Gent het manifest 'vrijheid eerlijk delen' uit, waarin ze voorstellen deden die in feite overeenkwamen met het beleid van datzelfde kabinet. Met de oproep in dit manifest om het ontslagrecht te versoepelen en de kritiek op de vakbonden, met wie zij in 2004 nog samen optrok, werden de liberale lijnen zichtbaar. Ze werd dan ook niet voor niets tot 'liberaal van het jaar' uitgeroepen door de JOVD. De bazenclub VNO-NCW (de Nederlandse tegenhanger van het VBO, n.v.d.r.) sprak over een trendbreuk en zag in GroenLinks voortaan een gesprekspartner. Hier bleef het echter niet bij. Onlangs riep Halsema nog op om bezuinigingen door te voeren op het onderwijs door afgestudeerden meer inkomstenbelasting te laten betalen en de AOW te 'hervormen'. Met deze voorstellen is GroenLinks volledig meegegaan in het neerleggen van de rekening van de crisis bij de onderkant van de samenleving. Oorlog

Het opportunistisch gedraai vond echter niet alleen plaats op het gebied van economische thema's. Ook op het gebied van de oorlogsvoering valt er nogal wat aan te merken op de standpunten en het stemgedrag van GroenLinks. De partij werd van oudsher gezien als een anti-oorlogspartij die weinig op had met de NAVO. Toch stemden ze in met de NAVO-bombardementen op Servie. Deze ambivalente houding kwam opnieuw naar voren met betrekking tot de oorlog Afghanistan. GroenLinks en de SP waren de enige partijen die niet instemden met de politieke steun aan de oorlog in Irak. In 2003 liepen ze zelfs mee met de grote antioorlogsdemonstratie op de Dam. Maar ten aanzien van de oorlog in Afghanistan stond de partij een stuk minder terughoudend. GroenLinks sprak zich in eerste instantie uit tegen de inzet van militairen in Afghanistan en deed in 2007 nog mee met antioorlogsprotesten tijdens de NAVO-top in Noordwijk. Onlangs brak de partij echter met deze koers door nota bene zelf een voorstel te doen om een politiemissie in Afghanistan te doen. GroenLinks heeft met de steun aan de oorlog tegen Servie en het voorstel voor een politiemissie in Afghanistan laten zien op zijn minst een onbetrouwbare bondgenoot te zijn in de strijd tegen oorlog en imperialisme. Racisme

Het meest opmerkelijk is nog wel dat GroenLinks onder leiding van Halsema heeft toegestaan dat verkapt racisme de partij is binnengeslopen. Aan de ene kant heeft Halsema altijd verklaard fel tegen racisme te zijn, maar aan de andere kant heeft ze er in de verrechtende politiek en samenleving geen enkel tegenwicht aan racisme geboden. Onder het mom van homo- en vrouwenemancipatie heeft ze bijgedragen aan de racistische hetze tegen moslims in Nederland. Recentelijk ging ze er nog toe over om links op te roepen tot islamkritiek over te gaan om Wilders de wind uit de zeilen te nemen. In maart 2008 besloot Halsema, samen met de andere linkse partijen, tot het boycotten van een antiracismedemonstratie, omdat ze haar 'collega' Wilders niet buiten de kamer wilde bekritisieren. Daarentegen bleek dat ze er aanzienlijk minder moeite mee had om haar partijgenoten Mohamed Rabbae en Rene Danen, die zich wel actief bezighouden met de strijd tegen racisme, publiekelijk aan te vallen. Verder onder Jolande Sap

Linkse activisten zullen geen traan laten om het vertrek van Halsema. Ze heeft de laatste restanten van het erfgoed van partijen als de CPN en de PSP uit GroenLinks verdreven en de verrechtiging die onder Paul Rosenmöller is ingezet verder doorgevoerd. De actiepartij GroenLinks is niet meer en heeft plaats gemaakt voor een liberale partij die zich vooral richt op de bovenkant van de samenleving. De benoeming van Jolande Sap als opvolger heeft echter ook voor de toekomst de deur dichtgedaan voor een mogelijke draai naar links. Er wordt regelmatig gezinspeeld op een fusie met de liberalen van D66 en Tofik Dibi stelde zelfs al voor de term 'links' te laten vallen. Het lijkt er op dat GroenLinks de linkse haven heeft verlaten en op een ontdekkingsstocht in rechtse wateren bezig. De kans dat de partij naar de thuishaven terugkeert lijkt met Jolande Sap aan het roer kleiner dan ooit. De vraag is wat de nog aanwezige linkse matrozen gaan doen. Blijven zij aan boord van GroenLinks of gaan ze op zoek naar een alternatief?

Dit artikel verscheen eerder op socialisme.nu